

veel grof garen aan te nemen, als er wordt aangeboden, en de regenten niet tot leverantie aan te zetten, doch wel tot levering van fijn garen voor Europa. De sultans hebben zich tegen hun gewoonte dit jaar zeer vreedzaam gedragen. Een klein geschil tussen Suppoe en Cheribon over enige padivelden kon makkelijk ten gunste van de laatste beslecht worden. De winsten en inkomsten bedroegen het afgelopen jaar f 49.917 en de uitgaven f 18.605, zodat er een voordelig saldo van f 31.312 is geweest. Maar in 1764/65 hebben de winsten en inkomsten f 50.740 en de uitgaven f 15.383 bedragen, zodat het voordelig saldo toen f 35.357 is geweest. [fol. 1266] In 1765/66 was het voordelig saldo dus f 4045 minder dan in 1764/65. Dit is toe te schrijven aan enige buitengewone posten, die in de brief uit Cheribon van 10 oktober 1766 zijn te vinden. Hoewel deze verslechtering is toe te schrijven aan een afschrijving van f 1138 voor een verleden jaar door de zeerovers gekaapte prauw majang met rijst en duigen, moest men in de brief van 19 december 1766 de resident wel toestaan om de kosten van 28.584 lb rijst, die onlangs door rovers met vijf prauwen majang bij Indramaju zijn buit gemaakt, af te schrijven. Te Rembang zijn vijf andere prauwen besteld om die aan de eigenaars van de geroofde vaartuigen te geven. Om zulke kapingen te verhinderen is bevolen [fol. 1267] dat, als er te Indramaju een beladen vaartuig ligt, een schip of ander vaartuig uit Cheribon daar als wachtschip voor de rivier voor anker gaat en eveneens de aankomende en vertrekkende vaartuigen konvoeiert. Daar de pachtermijnen te Cheribon, evenals op Java's Oostkust, aflopen, is in de brief van 31 oktober het voorstel van de resident in zijn brief van 18 oktober goedgekeurd om het havenmeesterschap te Cheribon, Indramaju en Gebang weer voor drie jaar, of vanaf 1 januari 1767 tot eind december 1769, als een gunst voor gelijke prijzen aan de huidige pachters toe te kennen. Er waren genoeg redenen om aan te nemen dat die pachten bij openbare veiling minder zouden gaan opbrengen. Dat was al in 1763 gebleken, toen volgens de toenmalige resident, nu de raad extra-ordinarius Pieter Cornelis Hasselaar, in zijn brief van 17 september [fol. 1268] niemand was gevonden die die pacht als gunst wilde hebben. Ter versterking van het garnizoen te Cheribon zijn er in juli 12 man naar toegezonden. De zeven soldaten die volgens de resident nog aan het vastgestelde aantal ontbraken, zullen, als er nieuwe militairen aankomen, gestuurd worden.

BANTAM

Bantam ontving dit jaar aan contanten f 245.214 en aan diverse goederen als geschenk, voor de huishouding als anderszins, waaronder 3 pakken bandanoesen, die als verleden jaar voor de inkoopsprijs, dan wel met 10 % verlies, verkocht mogen worden, alles samen t.w.v. f 30.568, of in totaal t.w.v. f 275.782. [fol. 1269] Uit Bantam werd in hetzelfde jaar ontvangen t.w.v. f 321.269, bestaande uit 2.141.250 pond peper, 73.978½ pond kapok, 46.750 pond inlands harpuijs, 45.000 pond metselstenen en enige goederen van weinig belang. Verleden jaar werd er het zeer grote aantal van 3.796.875 lb peper ontvangen, zodat er dit jaar 1.655.625 lb minder binnenkwam. Het bestuur schreef dit toe aan het normale verschijnsel dat na een rijke oogst een karige oogst volgde en aan de grote droogte, waardoor de oogst dit jaar laat rijp is geweest. Aangezien de Hoge Regering aanvankelijk niets dan gunstige berichten over de te verwachte oogst had ontvangen, was men uiterst verwonderd in het begin van september te vernemen [fol. 1270] dat het bestuur om de genoemde redenen voor eind oktober nog geen derde van de gebruikelijke peper verwachtte. Die was alleen al nodig voor het beladen van de schepen van de eerste vloot en bovendien was er sinds begin januari uit Bantam maar 2432 bahar, of 912.000 lb, ontvangen, wat maar ongeveer de helft is van wat in 1764 in die periode werd aangevoerd, en een derde van de partij in 1765. Dit is een te groot verschil om geen achterdocht te wekken, wat nog versterkt werd door het bericht dat in juni een Engels schip op weg naar China te Tjiringin, en daarna te Bantam nog een ander Engels schip, tegen de bevelen veel levensmiddelen hadden gekregen zonder dat van de aankomst of vertrek enig bericht naar Batavia was gezonden. Daarom werd op 2 september een brief verzonden aan het bestuur en aan commandeur Johannes Reijnouts, die in het bijzonder verantwoordelijk is [fol. 1271] voor de peper en de zaken die vreemde naties betreffen,